

A. F. ILJIN-ZENEVSKI

PÄIVÄ LENININ SEURASSA

Tiedättökö, toveri Iljin, ylihuomenna meille saapuu Lenin!, sanoi minulle eräänä lämpöisenä kesäpäivänä 1913 Geneven leniniläisen ryhmän jäsen V. A. Karpinski.

Leniniä me olimme jo pitkän aikaa odottaneet, mutta tieto siitä, että hän saapuu jo ylihuomenna Geneveen, saattoi minut jonkin verran hämille.

— Kenen luona hän pysähtyy?

— Minun luonani. Hän viipty täällä vain yhden päivän. Saapuu aamulla ja illalla pitää luennon. Sen jälkeen on ryhmämme istunto ja kahdentoista junalla hän jo matkustaa pois. Tulkaa luokseni aamusta. Meillä ei ole silloin ketään kotona. Voitte keskustella hänen kanssaan ja vieläpä pelata šakkiakin, hän on erinomainen šakinpelaaja.

Määrättyinä päivinä kiiruhdin jo aamusta Rue Hugo Sengerkadulle, missä Karpinskit silloin asuivat. Jo kaukaa huomasin pienen ryhmän ihmisiä, jotka istuivat heidän talonsa puutarhassa.

„Kuka on Lenin?“, ajattelin tarkastellen ryhmää. Ajatukseni keskeytti toveri Karpinskin iloinen ääni:

— Sallikaa, Vladimir Iljitš, esitellä teille nuori toverimme Iljin. Hän on „vitmeriläinen“ ja saapui vasta hiljattain Venäjältä.

Puristin hämmentyneenä minulle ojennettua leveää voimakasta kättä, ja vain Iljitšin ystävällinen ja kirkas hymy sai minutkin hymyilemään.

— Olette siis „vitmeriläinen“! — huudahti Vladimir Iljitš.— No, kertokaapas, mikä järjestö se oli, lehdet kirjoittavat siitä kovin ristiriitaisesti.

Aloin kertoa vuosien 1911—1912 Pietarin oppilasjärjestön tehtävistä ja työstä, jonka yleisen kokouksen vangitseminen Vitmerin tyttökyymnaasissa aiheutti silloin niin paljon puhetta.

Tämän kymnaasin nimestä, jossa vangitseminen tapahtui, koko tapaus sai nimen „Vitmeriläinen juttu”.

Oppilasjärjestö oli tavallaan keskikoulujen oppilaiden illegaalinen ammattiliitto. Toisaalta sen tehtäväksi asetettiin taistelu oppilaiden aseman parantamiseksi, ja tällöin kaikki käsittivät ja sanoivat, että tämän aseman todellinen parantaminen voidaan saavuttaa vain tsaarinvallan kukistumisen jälkeen, ja toisaalta sen tehtäväksi asetettiin laajan agitaatio- ja valistustyön suorittaminen.

Järjestyön kuului pietarilaisten oppilaskerhojen lisäksi useita maaseudun oppilaskerhoja.

Lenin kuunteli tarkkaavaisesti ja mielenkiinnolla kertomustani.

„Vitmeriläisten” juttu vallankumouksellisen liikkeen heräämisenä aivan kokemattoman nuorison keskuudessa kiinnosti häntä todella suuresti. Hän jopa kosketteli sitä kirjoituksessaan „Kasvava epäsuhte”¹ Pietarissa ilmestyvässä marxilaisessa legaalisisessa „Prosveštšeniže” aikakausjulkaisussa 1913.

Vähitellen keskustelu siirtyi yleiseen asiaintilaan Venäjällä.

Minua hämmästytti se, miten hyvin Vladimir Iljitš tunsi puolueyön tilan Venäjällä.

Aterialla ruokalassa keskustelu siirtyi aiheeseen, joka silloin huolestutti kovin Vladimir Iljitšiä, nimittäin Nadežda Konstantinovnan sairauteen. Nadežda Konstantinovna sairasti Basedowin tautia ja Vladimir Iljitš ei tiennyt minkä päätöksen tekisi. Antaako tehdä leikkaus, johon kehottivat muutamat lääkärit, mutta joka oli hyvin vaarallista, vai jatkaako tavallista lääkitsemistä, joka saattaisi jatkua vuosikausia. Kuinka suuri huolenpito ja levottomuus kuvastuikaan Vladimir Iljitšin puheesta, kun hän kertoi eroamattoman ja uskollisen elämäntoverinsa terveydentilasta!

Aivan odottamatta keskustelumme siirtyi toiseen aiheeseen. Leninin tarkka silmä oli huomannut, että kaikki söivät toiseksi liharuokaa, mutta minulle tuotiin munakokkelia.

— Mitä, ettekö tekään ole terve? — kysyi Lenin.

— Olen, mutta en syö lainkaan lihaa.

Olin siihen aikaan innokas kasvisravinnon puolustaja ja nuoruuden kiihkeydellä aloin puolustaa näkökantaani.

Innostukseni oli Vladimir Iljitšistä perin hauskaa.

— Oho,— sanoi hän viekkaasti hymyillen ja iskien silmää Karpinskeille,— näin te saatte puolueessa aikaan uuden hajaannuksen ja järjestätte uuden ryhmän — bolševikkien kasvissyöjien ryhmän.

¹ Ks. V. I. Lenin, Teokset, 18. osa, 4. ven. painos, ss. 525—541.— Toim.

Ja niin nauraen ja väitellen me siirryimme kirjastoon, jossa meille tarjottiin päivällisen jälkeen teetä.

Vladimir Iljitš pyysi kertomaan paikallisista johtajista, tiedusteli kuka meidän mielestämme tulisi tänään esittämään vasta-vaiteita ja ovatko he vahvoja polemisoiimaan.

Lenin ei jättänyt huomioimatta pienintäkään yksityiskohtaa, häntä kiinnosti kaikki. Näkyi, kuinka kärsimättömänä hän odotti tarjoutuvaa mahdollisuutta lyödä vastustajansa. Hänen silmänsä säkenöivät intoa ja huoneessa raikui hänen iloinen vastustamaton naurunsa. Hänen nauruunsa ei voinut olla yhtymättä!

Selostustaan varten Lenin oli valinnut kärkevän aiheen, kansallisuuskysymyksen.

Ja tämä Genevessä, missä oli niin paljon erilaisia kansallisia sosialistisia emigranttiryhmiä, missä pidettiin miltei rikoksena sitä, ettei tunnusteta kansallisten ryhmien välttämättömyyttä ja missä jokaista johdonmukaista internationalistia — juutalaista tai puolalaista — haukuttiin „assimilaattoriksi”.

Huone luennon pitämistä varten oli valittu Plain de Plainpalais'n viereltä, ts. aivan läheltä Karpinskien asuntoa. Jo kadulla tapasimme paljon venäläisiä ja kun menimme saliin, niin huomasimme, että se oli ääriään myöten täynnä.

Karpinski otti heti puheenjohtajan paikan ja avasi kokouksen. — Puheenvuoro on toveri Leninillä, — ilmoitti hän.

Pienen ryhmän lämpimät suosionosoitukset ja koko muun kuulijakunnan haudanhiljainen vaitiolo oli hänelle vastauksena.

Kuulin ensi kertaa Leniniä puhujana ja yksi erikoisuus heti hämmästytti suuresti minua. Minulla oli sellainen vaikutelma, etten kuuntele puhujaa, vaan ikään kuin luen kirjaa. Ihmeteltävä ajatusten selvyys, esityksen ankara johdonmukaisuus ja järkähämätön loogillisuus tekivät sen, että koko tämä meille enimmäkseen vieras kuulijakunta liikahtamatta ja miltei hengittämättä, kuin lumottu, kuunteli Vladimir Iljitšin luentoa loppuun asti.

Ja kun hän lopetti, niin enemmistö salissa olleista taputti hänelle käsiään. Lenin kokosi kaikki kirjansa ja suuntautui ovelle.

Eräässä kahvilassa Rond Point'n lähellä oli määrätty pidettäväksi ryhmämme kokous. Lenin suuntasi kulkunsa sinne. Aivan kahvilan ovelle satuimme yhteen.

Vilkkaisimme kelloon. Osoittautui, että Leninin oli jo kohta istuttava junaan. Silloin päätimme kuulla Leninin selostuksen matkalla kahvilasta asemalle. Olihan ryhmämme siksi pieni, vain seitsemän henkeä, ettei se kiinnittäisi kenenkään huomiota.

Kadulla oli jo pimeä. Katulyhdyt oli sytytetty. Ei näkynyt ketään. Geneven pikkuporvarit kävivät aikaisin nukkumaan.

Kuljimme katurataa ja Lenin kertoi meille millaisia tietoja oli Venäjältä. Leninin sanoista huomasin, että hän tietää perusteellisesti mitä tehdään kotimaassa.

Mentiin asemalle. Lenin nousi nopeasti vaunuun ja kohta ilmestyi avoimeen ikkunaan. Tervehdimme häntä ja heilutimme hattujamme.

Muutaman minuutin kuluttua juna lähti liikkeelle. Lenin nyökytti. Äkkiä hänen katseensa pysähtyi minuun.

— Neuvon teitä, älkää olko kasvissyöjä! — huusi hän minulle nauraen.

Hetken kuluttua juna häipyi sumuiseen pimeyteen.

Vuonna 1917 Pietarissa, kohta Leninin ulkomailta palaamisen jälkeen, minulla oli tilaisuus tavata häntä vielä kerran.

Pölyiset ja päivettyneet kasvoni ja sotilaspukuni olivat syynä siihen, ettei hän tuntenut minua.

— Olemme tavanneet Genevessä. Olen „vitmeriläinen”, — sanoin.

— Ah, kasvissyöjä! — huudahti hän, ja iloinen, lempeä hymy loisti hänen kasvoillaan.

